

УДК: 616 – 036. 22 (477. 53+477)

Плужнікова Т. В., Костріков А. В.

АНАЛІЗ ПОШИРЕНOSTІ ТА ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА ОСНОВНІ КЛАСИ ХВОРОБ У НАСЕЛЕННЯ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА В УКРАЇНІ (2006 – 2015 РР.)

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Стан здоров'я населення є показником соціально-економічного розвитку країни, невід'ємною складовою рівня та якості життя людей. Одним із найважливіших завдань держави є збереження здоров'я населення як основного потенціалу виробничих ресурсів країни. Вивчення тенденцій захворюваності та поширеності хвороб серед населення є важливою складовою планування стратегічних напрямків розвитку як системи охорони здоров'я, так і держави в цілому. Чоловіки та жінки виконують різні ролі у суспільстві, що зумовлює схильність до різних захворювань. При вивченні системи охорони здоров'я необхідно об'єктивно оцінювати стан здоров'я чоловіків та жінок, виявляти особливі потреби залежно від статі. Метою даного дослідження було вивчити динамічні особливості показників поширеності і захворюваності на різні хвороби у чоловіків і жінок Полтавської області та по Україні в цілому за 2006 – 2015 рр. Дослідження проводилось епідеміологічним та статистичним методами. Використані статистичні дані галузевої статистики за 2006 – 2015 роки, дані Державної служби статистики України, а також Головного управління статистики у Полтавській області. В результаті дослідження були встановлені тенденції показників первинної захворюваності та поширеності на основні класи хвороб у чоловіків та жінок (18 років і старше), структура показників, а також темп приросту і темп росту цих показників серед населення Полтавської області та по Україні в цілому за період 2006 – 2015 рр.

Ключові слова: поширеність та захворюваність, аналіз, населення, хвороби, Полтавська область, Україна.

Вступ

Сучасний стан здоров'я населення України можна охарактеризувати, як незадовільний. Стійка тенденція до зниження рівня здоров'я населення країни спостерігається протягом останніх років [6,7,8,9,10,11,12].

Чоловіки та жінки виконують різні ролі у суспільстві, що зумовлює схильність до різних захворювань [1,3]. Чоловіки та жінки по-різному сприймають факт розвитку хвороб, що призводить до відмінностей у їх готовності звернутися по медичну допомогу.

Основним завданням будь-якої системи охорони здоров'я є створення та забезпечення умов для зміцнення здоров'я людей, підвищення тривалості здорового та працездатного життя населення країни.

При вивченні системи охорони здоров'я необхідно об'єктивно оцінювати стан здоров'я чоловіків та жінок, виявляти особливі потреби залежно від статі для подальшого використання отриманих результатів при формуванні політики в галузі охорони здоров'я України [2,4,5,13,14].

Мета даного дослідження

Вивчити динамічні особливості показників поширеності і захворюваності чоловіків і жінок у Полтавській області та по Україні в цілому за 2006 – 2015 рр.

Об'єкт і методи дослідження

В роботі використані статистичні дані галузевої статистики за 2006 – 2015 роки, дані Державної служби статистики України, а також Головного управління статистики у Полтавській області. Дослідження проводилось епідеміологічним та статистичним методами.

Оцінювалися показники первинної захворюваності та поширеності на основні класи хвороб

серед чоловіків та жінок (18 років і старше) окремо та в цілому серед всього населення по Україні та у Полтавській області за період 2006 – 2015 роки. Проаналізовані показники структури поширеності та захворюваності за вивчений період. Розраховані темпи росту і темпи приросту показників по Україні та у Полтавській області.

Результати та їх обговорення

Аналіз ситуації із захворюваністю за даними звертань населення за медичною допомогою показує, що протягом останніх десяти років (2006 - 2015) визначаються тенденції до її зниження як у Полтавській області, так і по Україні в цілому.

Проведені дослідження даних щорічних звітів Головного управління статистики у Полтавській області та Державної служби статистики в Україні виявили, що захворюваність населення по Україні знизилася на 9, 7 % (з 6938, 5 на 100 тис. населення у 2006 р. до 6264, 9 на 100 тис. населення у 2015 р.), а по Полтавській області відмічається зниження захворюваності на 9, 8 % (з 878, 4 до 792, 1 на 100 тис. населення) за останні десять років. Найбільше зниження показників захворюваності населення по Україні відмічалася на хвороби системи кровообігу (17, 6 %) і травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин (19, 4 %). А серед населення Полтавської області найбільше зниження показників відбувалося серед уроджених аномалій, деформацій та хромосомних порушень (50 %) і серед хвороб нервової системи (26, 7%), а також спостерігалася підвищення захворюваності на новоутворення та на хвороби шкіри і підшкірної клітковини на 2, 3% і на 11, 8% відповідно.

За період 2006 – 2015 рр. захворюваність на хвороби системи кровообігу серед населення України виходить на перше рангове місце у

структурі захворюваності, а у населення Полтавської області перше місце займає захворюваність на хвороби органів дихання.

Проаналізувавши динамічний ряд захворюваності по Україні було встановлено, що темп приросту за десять років поступово зменшується як по загальній кількості, так і по окремим нозологічним одиницям.

Проаналізувавши динамічний ряд захворюваності серед населення Полтавської області було встановлено, що темп приросту був від'ємним та продовжував знижуватися протягом вивчених років, окрім захворюваності на новоутворення та на хвороби шкіри і підшкірної клітковини, де цей показник поступово збільшувався.

При аналізі темпу росту видно, що спостерігається поступове зниження його серед хвороб нервової системи, хвороб системи кровообігу, хвороб кістково-м'язової системи і сполучної тканини як по Україні, так і серед захворюваності по Полтавській області. Темпи росту мали тенденцію до збільшення серед захворюваності на новоутворення та на хвороби шкіри і підшкірної клітковини у населення Полтавської області. Темп росту захворюваності для інших нозологічних одиниць як в Україні, так і по Полтавській області за десять років коливалися.

Аналіз структури захворюваності на різні хвороби протягом 2006 - 2015 рр. показує, що протягом всього досліджуваного часу хвороби системи кровообігу займають перше місце серед населення по Україні та становлять 67, 8 %. Друге місце поступово займали хвороби сечостатевої системи і травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин та складала 35, 4 % та 28, 5 % відповідно.

Деяко інша картина спостерігалася при аналізі структури захворюваності на різні хвороби серед населення Полтавської області. Перше місце у структурі захворюваності займають хвороби органів дихання (43, 5 %), а захворюваність на хвороби системи кровообігу та на хвороби шкіри і підшкірної клітковини займають друге місце і складають (7, 4 % і 7, 1 % відповідно). На третьому місці у структурі захворюваності серед населення Полтавської області опинилися хвороби сечостатевої системи (6, 7 %), в той час, як у структурі захворюваності серед населення по Україні третє місце зайняли хвороби шкіри та підшкірної клітковини (18, 5 %).

Проаналізувавши показники поширеності серед населення і по Україні, і по Полтавській області було встановлено їх збільшення протягом всього досліджуваного часу на хвороби системи кровообігу та хвороби нервової системи. Крім того, показники поширеності серед населення Полтавської області збільшуються на хвороби органів дихання та травми, отруєння і деякі інші наслідки дії зовнішніх причин протягом десяти років. А показники поширеності на новоутворення та на уроджені аномалії (вади розвитку), деформації і хромосомні порушення збільшували-

ся лише протягом 2006 - 2010 рр.

Оцінюючи показники у динаміці 2006 - 2015 рр., виявлено незначне зниження показників захворюваності на усі хвороби серед пацієнтів обох статей. Найвищі рівні захворюваності як у чоловіків, так і у жінок зафіксовано в 2009 та в 2013 рр.

Провідними класами хвороб, які сформували структуру первинної захворюваності по Україні до 2010 р. у чоловіків, були: хвороби органів дихання (33, 9 %), травми, отруєння і деякі інші наслідки дії зовнішніх причин (12, 3 %), хвороби системи кровообігу (11, 4 %), органів травлення (4, 7 %), сечостатевої системи (3, 37 %), а за період 2010-2015 рр. хвороби системи кровообігу та сечостатевої системи перейшли на перше та друге місце відповідно у структуру первинної захворюваності по Україні і складала 37 - 39 % та 8 - 10 % відповідно.

Серед жінок у структуру первинної захворюваності по Україні до 2011 р. теж домінували хвороби органів дихання (30, 16 %), а також сечостатевої системи (12, 5 %) і системи кровообігу (10, 5 %), а після 2011 р. – хвороби системи кровообігу та хвороби органів травлення змістилися на перше та друге місця і складала 40 – 42 % і 39 – 40 % відповідно.

У структурі первинної захворюваності серед населення Полтавської області на першому та другому місці як у чоловіків, так і серед жінок протягом десяти років відмічають хвороби органів дихання і хвороби системи кровообігу (32 – 33 % і 25 – 26 % відповідно).

Не менш важливими критеріями оцінки стану здоров'я населення є показники поширеності хвороб у чоловіків та жінок. Проаналізувавши ці показники у осіб і чоловічої, і жіночої статі, було встановлено, що вони значно не відрізняються від таких, що наявні для всього населення як по Україні, так і по Полтавській області.

Основу структури поширеності хвороб серед чоловічої та жіночої статі становили хвороби системи кровообігу до 2010 р., як по Україні, так і у населення Полтавської області. А за період 2010 - 2015 рр. у структурі поширеності переважували хвороби нервової системи (36 - 37 %) та органів травлення (30 %) у чоловіків, та хвороби органів дихання (28 - 30 %) у жінок по Полтавській області.

Висновки

1. Захворюваність та поширеність хвороб за період 2006 - 2010 рр. мала тенденцію до зростання як серед чоловіків, так і серед жінок, а починаючи з 2010 – 2015 рр. первинна захворюваність серед більшості хвороб знижувалася серед осіб чоловічої та жіночої статі.

2. Найвищі загальноукраїнські показники захворюваності як у чоловіків, так і у жінок зафіксовано в 2009 та в 2013 рр., найменші – у 2012 р., а по Полтавській області – у 2009 і у 2010 рр. відповідно.

3. У структурі первинної захворюваності і поширеності хвороб серед осіб обох статей по Україні та по Полтавській області виділяють: хвороби системи кровообігу, хвороби нервової системи, органів травлення у чоловіків, та хвороби органів дихання і сечостатевої системи у жінок.

Перспективи подальшого дослідження

Надалі слід вивчати основні показники стану здоров'я населення як по Україні, так і по Полтавській області для виявлення їх особливостей потреби в галузі охорони здоров'я та використання результатів при формуванні політики охорони здоров'я щодо удосконалення організаційних та нормативно-правових механізмів збереження та зміцнення здоров'я людей, підвищення тривалості здорового та працездатного життя населення країни.

Література

1. Галустян Ю.М. Гендерна статистика України: сучасний стан, проблеми, напрямки удосконалення. / Ю.М. Галустян – Запоріжжя : Друкарський світ, 2011. – 192 с.

2. Крапивіна А. А. Захворюваність на основні класи хвороб та їх поширеність серед дорослого населення України в гендерному аспекті (2008-2010 рр.) / А. А. Крапивіна // Україна. Здоров'я нації. – 2012. - №1 (21). – С. 51 – 55.
3. Мовановский С. В. Здоровье и здравоохранение в гендерном измерении. / С. В. Мовановский. – М.: Медицина, 2013. – 350 с.
4. Мезенцева Н.І. Суспільно-географічний аналіз захворюваності населення регіонів України / Н.І. Мезенцева, С.П. Батиченко // Часопис соціально-економічної географії: міжрегіональний зб. наукових праць. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2013. – Вип. 7(2). – С. 130-134.
5. Погребський Т. І. Особливості захворюваності та смертності населення України / Т. І. Погребський. – Часопис соціально-економічної географії. – 2014. - 16 (1). – С. 170-174.
6. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2009 р. – К., 2010. – 446 с.
7. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2010 р. – К., 2011. – 450 с.
8. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2011 р. – К., 2012. – 520 с.
9. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2012 р. – К., 2013. – 580 с.
10. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2013 р. – К., 2014. – 640 с.
11. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2014 р. – К., 2015. – 650 с.
12. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення України та санітарно-епідеміологічну ситуацію 2015 р. – К., 2016. – 686 с.
13. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Головного управління статистики у Полтавській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pl.ukrstat.gov.ua>.

Реферат

АНАЛИЗ РАСПРОСТРАНЕННОСТИ И ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ ОСНОВНЫМИ КЛАССАМИ БОЛЕЗНЕЙ У НАСЕЛЕНИЯ ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ И В УКРАИНЕ (2006 - 2015 ГГ.)

Плужникова Т. В., Костриков А. В.

Ключевые слова: распространенность и заболеваемость, анализ, население, болезни, Полтавская область, Украина.

Состояние здоровья населения является показателем социально-экономического развития страны, неотъемлемой составляющей уровня и качества жизни людей. Одной из важнейших задач государства является сохранение здоровья населения как основного потенциала производственных ресурсов страны. Изучение тенденций заболеваемости и распространенности болезней среди населения является важной составляющей планирования стратегических направлений развития, как системы здравоохранения, так и государства в целом. Мужчины и женщины выполняют разные роли в обществе, обуславливая их предрасположенность к различным заболеваниям. При изучении системы здравоохранения необходимо объективно оценивать состояние здоровья мужчин и женщин, выявлять особые потребности в зависимости от пола. Целью данного исследования было изучить динамические особенности показателей распространенности и заболеваемости различными болезнями у мужчин и женщин по Полтавской области и по Украине в целом за 2006 – 2015 гг. Исследование проводилось эпидемиологическим и статистическим методами. Используются статистические данные отраслевой статистики за 2006 – 2015 годы, данные Государственной службы статистики Украины, а также Главного управления статистики в Полтавской области. В результате исследования были установлены тенденции показателей первичной заболеваемости и распространенности на основные классы болезней у мужчин и женщин (18 лет и старше), структура показателей, а также темп прироста и темп роста этих показателей среди населения Полтавской области и по Украине в целом за период 2006 – 2015 годы.

Summary

ANALYSIS OF PREVALENCE AND MORBIDITY IN MAIN CLASSES OF DISEASES AMONG POPULATION OF POLTAVA REGION AND IN UKRAINE (2006-2015).

Pluzhnikova T. V., Kostrikov A. V.

Key words: prevalence, incidence, analysis, population, diseases, Poltava region, Ukraine.

The health status of the population is an indicator of the state social and economic development, an integral part of the quality of life of people. One of the most important tasks of the state is to preserve the health of the population, as the main potential of the country labour resources. The study of trends in the incidence and prevalence of disease among the population is an important component of planning strategies for the development of both the health system and the state as a whole. Men and women play different roles in the society that determines their predisposition to particular diseases. When studying the health care system, it is necessary to objectively assess the health status of men and women, to identify special needs depending on gender. The purpose of this study was to investigate the dynamic features regarding the prevalence and incidence rates of various diseases in men and women in the Poltava region and in Ukraine for 2006 - 2015 years. The study was based on applying epidemiological and statistical methods. The statistical data of sec-

toral statistics for 2006 – 2015, the data of the State Statistics Service of Ukraine, as well as the Main Department of Statistics in the Poltava region were analyzed. The findings obtained enabled us to outline the trends in primary morbidities and in prevalence rates for the main classes of diseases in men and women age 18 and over, the structure of the indicators, and the growth rate of these indicators among the population of the Poltava region and Ukraine for 2006 - 2015.

УДК 616.53-002-018-06:616.992.288]: 579.26:611.779

Якубі Ранда, В.П.Федотов

ДИНАМИКА ПОКАЗНИКІВ ВОДНО-ЛІПІДНОЇ МАНТІЇ ТА МІКРОБІОЦИНОЗУ ШКІРИ, ОБМІНУ КАЛЬЦІЮ У ХВОРИХ НА ВУГРОВУ ХВОРОБУ З СУПУТНЬОЮ КАНДИДОЗНОЮ ІНФЕКЦІЄЮ ШКІРИ

Запорізький державний медичний університет

З 120 обстежених хворих на вугрову хворобу, у 100 встановлено супутній маласезіоз шкіри у вигляді пітіріаз, кероза, комедонів, фолікуліту, себореї, різнобарвного лишая, яка характеризувалася певними особливостями, а також кандидоз. Після порівняльного аналізу на підставі різних рівнів клініко-лабораторних порушень були виділені дві клініко-терапевтичні групи, відповідно до яких проводилась запропонована нами диференційована терапія. Підвищена жирність і Ph-шкіри, зниження вологості до лікування, особливо у пацієнтів з III і IV стадіями вугрів, ускладнених кандидозною інфекцією, після лікування нормалізувалася, на відміну від хворих лікувалися традиційно. Після лікування зменшилася інтенсивність мікробної колонізації шкіри, а також мікробних асоціацій, знижувався рівень Са ++, ПТГ і КТ.

Ключові слова: шкіра, маласезіоз, вугрова хвороба, водно-ліпідна мантия, кальцій, гормони, мікробіоциноз, терапія.

Дослідження проведено в рамках науково-дослідної роботи «Розробка методів терапії та профілактики рецидивів хронічних дерматозів та хвороб, що передаються статевим шляхом із урахуванням особливостей гомеостазу хворих та супутньої патології», № державної реєстрації 0113U000800.

Вступ

Аналіз літератури, який присвячений дослідженню вугрової хвороби, свідчить про багату кількість робіт, які досить розрізнені, нерідко суперечливі по проблемі взаємозв'язку та взаємобумовленості клінічних проявів, перебігу та деяких факторів патогенезу вугрової хвороби і кандидозної інфекції [1,2,3]. В той же час з'ясування цих факторів відіграють важливе значення у виборі методів і проведення терапії хворих на вугрову хворобу [4,5]. У літературі зустрічаються лише поодинокі роботи об особливостях клінічних проявів, перебігу, патогенезу і лікування вугрової хвороби поєднаної з маласезіозом шкіри [6,7,8].

Мета дослідження

Вивчити вплив рекомендованої диференційованої терапії на показники патогенетичних порушень у хворих на вугрову хворобу з супутньою кандидозною інфекцією.

Завдання дослідження:

1. Вивчити до і після лікування показники водно-ліпідної мантиї шкіри (Ph-шкіри, жирність, вологість).

2. Вивчити у динаміці терапії мікробіоциноз шкіри як в вогнищах ураження, так і на неуразеженій шкіри.

3. Вивчити вміст Са⁺⁺, паратиреоїдного гормону (ПТГ), кальцітоніну (КТ) до і після проведеної запропонованої нами терапії.

4. Виділити після проведеного кластерного зіставного аналізу усіх клінічних і лабораторних

показників дві клініко-терапевтичні групи на основі різних рівнів зрушень.

Матеріал і методи дослідження

Було досліджено 120 хворих на вугрову хворобу (55 чоловіків і 65 жінок) у віці 16-27 років. Переважна кількість хворих страждали на вугрову хворобу протягом 3-8 років. Папулопустульозні вугрі діагностували у 102 з 120 хворих (85%), вузлові та кистозні у 18 (15%) в стадії загострення. По ступені тяжкості II ступінь діагностована у 40 (33,3%), III ступінь – у 62 (51,7%) і IV ступінь – у 18 (15%).

Методи дослідження

Бактеріоскопічні, бактеріологічні, вивчення жирності та вологості, Ph-шкіри, рівень Са⁺⁺, паратиреоїдного гормону, кальцитоніну.

Результати дослідження та їх обговорення

З 120 хворих на вугрову хворобу, маласезіоз шкіри встановлений у 100 пацієнтів, що обумовлений *M. furfur*, *M. pachidermatis*, *M. globosa*, *M. obtuses*, проявлявся у вигляді пітіріаза волосистої частини голови, кероза Дар'є, комедонів, гнійного фолікуліта, різнокольорового лишая, себорейного дерматиту. У 40 з 100 хворих був присутній кандидоз шкіри.

Особливості вугрової хвороби ускладненою кандидозною інфекцією у хворих були такі:

– Частіше спостерігались інфільтративно – продуктивні форми, тобто переважали хворі в III стадії вугрової хвороби;

– Був виразний кератоз в області фолікулів,